

سخن سردبیر

منظر ایرانی جمع حقیقت و مجاز

منظر یک واقعیت فیزیکی صرف نیست. صحنه پیش روست با تفسیری که ناظر از آن می‌کند. بدین ترتیب منظر وابسته به ذهن ناظر می‌شود. هر جای دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، از نظر بعد خارجی و فیزیکی با هم یکسان است، اما برای ساکنان آن مصداق «مفاهیم» جداگانه است.

در مسیر تفسیر دنیای بیرون، ذهنیت ناظر نقش اصلی را دارد که برگرفته از منابع گوناگون الهام مانند تاریخ، رویدادها، تأملات، ویژگی‌های روانی و خاطره‌ها به خوانش فضا به مثابه یک متن می‌پردازد و پس از آن، در فضایی که می‌فهمد زندگی می‌کند. در میان منابعی که در پرداخت ذهن ناظر نقش دارد، اسطوره‌ها و باورهای بنیادین فرهنگی نقش مهم‌تری دارند. تکرار اسطوره‌ها نمادهای تمدن را می‌سازد و تدریجاً نظام زیباشناسی مردمان را شکل می‌دهد. این نظم در فضای زیسته «سلسله‌ای از عناصر «منظر» را به صورت نمادین یا کارکردی وارد می‌کند که ماهیت آن را به فضای فهمیده ارتقا می‌دهد. هنرنمایی تمدن‌ها برای عرضه باورهای خود به خلق نمونه‌های خاص از هنر و معماری هر یک از آنها می‌انجامد. بررسی هنر چه از حیث زیبایی‌شناسی صورت اثر، که به کیفیت و نسبت اجزای فرم با یکدیگر و با کل می‌پردازد و چه از حیث تحلیل امر زیبا در ذهن و باور مردمان، که از عناصر گزیده آنان خبر می‌دهد، برای تداوم هویت ملت ضروری است.

در تصویری که آقای دکتر محمدحسین شوکت‌پرداز با انتخاب قابی زیبا از آب‌نمای بوستان پدر (شهید عبقری) در تهران به دست داده، جلوه‌ای از تلفیق حقیقت و مجاز، امر عینی با اسطوره و باور در هنر باغسازی ایران نمایش داده می‌شود. دو حوض مربع و دایره، نمادهای اصلی آب‌نماهای باغ ایرانی از دوران باستان و دوره اسلامی، با مصالح آجر و درون تیره که عالم بالا را در خود منعکس می‌کند با تصویری از درختان و آسمان، منظری زمینی-آسمانی از هنر ایرانی به دست داده است که می‌توان آن را جمع حقیقت و مجاز دانست.

سردبیر
سیدامیر منصوری
amansoor@ut.ac.ir

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

منصوری، سیدامیر. (۱۳۹۹). منظر ایرانی، جمع حقیقت و مجاز. منظر، ۱۲(۵۰)، ۳.

DOI: 10.22034/manzar.2020.105090
URL: http://www.manzar-sj.com/article_105090.html

